

Estils

El WhatsApp també és de les àvies

La gent gran estan connectats a les noves tecnologies però amb un ús més racional i selectiu, no fan compres online i tampoc dediquen temps a jugar sinó a estrènyer els lligams amb la família

Moltes àvies descobreixen que el mòbil és la manera d'estar més a prop de la família. GETTY

NEREIDA CARRILLO
BARCELONA

“**M**are (icona de mans juntes en actitud de súplia), ¿que em podries recollir el nen de l'escola? Se m'ha complicat la feina (icona de cara de preocupació amb una llagrimeta que cau de l'ull dret)”. “Vens amb nosaltres a prendre un (icona de tassa amb líquid marronós fumegant) o has de cuidar els nets altra vegada?” Aquests són dos missatges que podrien arribar per WhatsApp a una àvia. Cada vegada més persones grans pugen al tren d'internet, el telèfon mòbil i la missatgeria instantània i trenquen els mites que envolten la tercera edat i la tecnologia. Mites com ara que no en saben, que no els interessa o que no en volen aprendre.

Segons dades de l'Idescat del 2017, un 45% dels catalans d'entre 65 i 74 anys són usuaris de la xarxa. L'Eurostat, l'oficina d'estadística europea, assenyala la tendència a l'alça de l'ús d'internet entre les persones de més edat. L'any 2015, un 45% de la població d'entre 55 i 74 anys era a internet, una xifra inferior a la de la mitjana de la Unió Europea, que era del 59%, i que ha ex-

perimentat un increment en els últims anys fins a situar-se en el 62% el 2017. Entre els homes, la taxa és del 64%, mentre que les xifres d'ús de les dones se situen en el 60%.

No només hi ha una bretxa digital per raó de sexe, sinó també per altres qüestions com ara el nivell d'estudis o el lloc de residència. El perfil d'internauta a partir dels 60 anys és urbà i amb una formació i un poder adquisitiu elevats. És el que va concloure una enquesta feta el 2016 per investigadors de la UOC a més de 2.200 internautes espanyols d'aquesta franja d'edat. Al'última etapa de la vida, utilitzen internet sobretot aquells que ja es van introduir al ciberespai per qüestions professionals abans de la jubilació. “Si al llarg de la teva vida les circumstàncies no t'han obligat a entrar en aquest món, quan et jubiles, pot ser que hi entris o no, perquè serà molt més difícil”, assegura Mireia Fernández-Ardèvol, codirectora del grup de recerca Communication Networks & Social Change (CNSC) de l'IN3-UOC, impulsor de l'enquesta.

Connectats però no enganxats

“Les persones grans estan menys enganxades”, assegura Fernández-Ardèvol. Les dades ho corroboren. Segons l'informe *Sociedad digital en España*, del 2017, de la Fundació Telefónica, els més grans de 65 anys fan amb menys freqüència activi-

Pors
Els costa experimentar perquè temen que s'esborri tot

Accés
Cansats del paternalisme, opten per aprendre amb grups d'iguals

tats que altres segments d'edat realitzen habitualment. Així doncs, mentre que la majoria d'usuaris fan servir la missatgeria instantània diàriament, els més grans ho fan setmanalment. I mentre que, en general, les videotrucades es fan setmanalment, els avis i àvies les utilitzen amb una freqüència mensual.

“Els adults més grans no tenen internet totalment incorporat a les seves vides, com els joves. Per a ells, el seu ús és una activitat addicional, que competeix amb la resta. Internet no els facilita la vida, sinó que és una cosa més que demanda el seu temps”, reflexiona Roxana Barrantes, professora del departament d'economia de la Pontificia Universidad Católica del Perú. Barrantes lidera l'estudi *Grannies on the Net*, que analitza els usos i les barreres de les dones grans a internet en set països: el Canadà, Romania, el Perú, Israel, Itàlia, Espanya i Colòmbia.

Com que estan menys temps en aquests entorns, els avis i àvies internautes són molt més selectius. No s'hi passen hores i hores. “Només paren atenció a allò que els interessa”, recalca Barrantes. I allò que els apassiona és la família. Per això utilitzen el mòbil i internet per estrènyer els lligams amb la família i les amistats. No el fan servir per jugar, cosa que poden percebre com una frivolitat. I tampoc per comprar, no

se'n refien. “Moltes àvies s'adonen que el telèfon mòbil és la manera d'estar més a prop de la família”, explica Barrantes.

Connectar amb els nets i fer fotos

Fernández-Ardèvol, en aquest sentit, afegeix: “Utilitzen WhatsApp i les xarxes socials per al mateix que les generacions més joves; per socialitzar, per tenir informació immediata, per estar connectats i connectades, per tenir a mà la gent que és important”. Molts d'ells, afegeix, comencen a utilitzar Skype per parlar amb els seus nets i netes que han marxat a estudiar o treballar fora. Segons l'enquesta que la UOC va impulsar el 2016, l'ús més comú que fan del mòbil és fer fotos (88%), seguit de la missatgeria instantània, sobretot WhatsApp (80%) i, en tercer lloc, les trucades convencionals (68%). Fernández-Ardèvol ho argumenta així: “El mòbil és un complement d'una línia fixa que tenen a casa, de la qual no prescindiran perquè té una càrrega simbòlica important”.

Pel que fa a internet, en general, l'activitat més freqüent és la comunicació per correu electrònic (73%), seguida de la lectura de notícies (61%). El que menys els atreu és jugar en línia i comprar. Segons dades de l'Idescat corresponents al 2017, només un 14,4% de les persones d'entre 65 i 74 anys compren per in-

ternet; una xifra que puja fins al 32% en la franja d'edat compresa entre els 55 i els 64 anys. En tots dos casos, però, les xifres se situen lluny de la mitjana de la població, que s'estableix en el 45,5%.

Por de trencar-ho tot

La seguretat de les transaccions comercials o la possible addicció dels seus nets i netes no són les úniques preocupacions dels més grans respecte a la tecnologia. “En general –reflexiona la investigadora de la UOC–, hi ha un discurs bastant generalitzat que això pertany al jovent, però ho fan servir; de vegades, més aviat esporuguits o esporuguides. Fa por trencar-ho tot”. En la mateixa línia, Barrantes afegeix: “Hi ha barres relacionades amb les dificultats de no saber el que està passant realment amb el maquinari o el programari. Estan espantats, hi ha coses que no volen experimentar perquè no saben si se'ls esborrarà tot o si acabaran publicant alguna cosa que no volen”.

Malgrat aquestes pors, s'hi llancen i aprenen. En alguns casos els instrueixen els grups d'iguals o cursets impulsats per l'administració pública; en d'altres, ho fan els nets i netes. Per a Fernández-Ardèvol, s'estan introduint en la missatgeria instantània gràcies “als grups d'iguals”; ja que tenen la percepció que els fills i filles tenen poc temps i “llavors els hi arreglen però no els hi expliquen”. Volen aprendre “sense tantes actituds paternalistes”. Barrantes, per la seva banda, afegeix: “Als països en vies de desenvolupament, depenen molt més de la família. Els nets cobreixen el buit dels fills, que no tenen paciència per ensenyar”.

El paternalisme amb les nostres persones grans no només s'observa en els processos d'aprenentatge, sinó també en el disseny dels aparells tecnològics i de les aplis adreçades a aquesta franja d'edat. Les investigadores coincideixen a dir que cap de les tecnologies modernes està concebuda per a la tercera edat. Fernández-Ardèvol posa l'exemple de les nombroses aplis destinades a fer que la gent gran recordi quan s'ha de prendre la medicació o quan ha d'anar al metge. La investigadora assegura que no les fan servir, utilitzen el calendari del telèfon perquè en volen un on, a més d'incloure les cites mèdiques, puguin incorporar la resta d'activitats que fan, com ara cuidar les criatures, quedar amb els amics i les amigues o anar a alguna xerrada.

Fernández-Ardèvol recorda el fracàs dels telèfons mòbils adreçats a la gent gran: “Tenien tecles grosses, però eren cars. Estaven adreçats a persones de 65 anys. Vivim en una societat edatista i no vols anar amb una cosa a la butxaca que digui que ets vell”. En aquest sentit, la investigadora catalana reclama menys mites, estereotips i prejudicis: “Només es dissenya per a la gent gran quan volem solucionar un dèficit. Pensem en ells com persones que necessiten coses, no com a ciutadans i ciutadanes”. ■